

PSYCHOLOGICKÉ OPERÁCIE V PODMIENKACH NATO A OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PSYCHOLOGICAL OPERATIONS IN THE CONDITIONS OF NATO AND SLOVAK ARMED FORCES

Tatiana FÁBRYOVÁ

HISTÓRIA ČLÁNKU

Doručený: 25. 04. 2023

Schválený: 12. 06. 2023

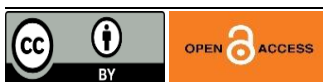
Vydaný: 30. 06. 2023

ABSTRACT

The psychological dimension of conflict is as important as the physical one. Conflict is a struggle of wills, which takes place in peoples' minds as well as on the battlefield. Conflict is a struggle for power. The power may be political (ideological), military or economical (material). There is hardly a more merciless conflict than that based on ideology. The attitudes and behaviour of people (friend, foe and the undecided or uncommitted) may ultimately determine the outcome of conflict. Therefore it is necessary to understand the motivation of their leaders, forces and populations in order to shape their perceptions, affect their will to continue the conflict and to persuade them to accept the desired outcome. The employment of any element of power projection, particularly the military element, has always had a psychological dimension. This paper deals with the analysis of psychological operations in the conditions of NATO and the Slovak Armed Forces. The first part provides general information about psychological operations. The second chapter discusses basic NATO documents defining psychological operations, their goals, main tasks, organization and command and control. The third chapter contains basic documents dealing with psychological operations in the conditions of the Slovak Armed Forces.

KEYWORDS

psychological operations, strategic communications, information operations, doctrine, publication

© 2022 by Author(s). This is an open access article under the Creative Commons Attribution International License (CC BY). <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

ÚVOD

V posledných desaťročiach sa globálne strategické prostredie neustále dynamicky vyvíja. Štátni aj neštátni aktéri využívajú na vedenie boja konvenčné i nekonvenčné metódy a taktiež vedú tzv. informačnú vojnu vo virtuálnom priestore. Širia vlastné naratívy¹,

¹ Naratív – hovorený alebo písomný popis súvisiacich udalostí, príbeh. (www.supersummary.com)

prostredníctvom ktorých sa každá strana snaží presvedčiť cieľové publikum o svojej „pravde“. Boj proti takémuto typu hrozieb si vyžaduje intenzívnu medzinárodnú spoluprácu a koordináciu na nadnárodnej úrovni.

Organizácia Severoatlantickej zmluvy (z angl. North Atlantic Treaty Organization, ďalej len NATO) ako organizácia kolektívnej obrany s cieľom zaručovať slobodu a bezpečnosť jej členov politickými a vojenskými prostriedkami musí byť schopná sa týmto zmenám flexibilne prispôbovať. Musí predovšetkým integrovať, prispôbiť a zvýšiť rýchlosť, konektivitu a efektívnosť svojho komunikačného úsilia. Najmä úspech propagandistických a dezinformačných aktivít ukázal priamy vplyv informačného prostredia na prebiehajúce operácie, národnú a kolektívnu bezpečnosť, a teda na medzinárodnú stabilitu.

Jednou z vojenských spôsobilostí, ktoré poskytujú poradenstvo v oblasti realizovateľných komunikačných aktivít, psychologického dopadu plánovaných aktivít a operácií na cieľovú skupinu² v priestore operácie a vytvárajú efekty v informačnom prostredí, sú psychologické operácie (z angl. Psychological Operations, ďalej len PsyOps). Ich úlohou je podnietiť alebo posilniť vnímanie, postoje a správanie schválených cieľových skupín na podporu politických a vojenských cieľov NATO. To zahŕňa analýzu, poradenstvo, prevenciu a krízové riadenie v informačnom prostredí v čase mieru, krízy a konfliktu. PsyOps sú príspevkom k bezpečnosti, porozumeniu a povedomiu, ktoré môžu zmierniť účinky nepriateľskej propagandy zameranej na vlastné ozbrojené sily, miestne civilné obyvateľstvo a iné cieľové skupiny dôležité pre NATO a bojovať proti nej.

Cieľom tohto článku je definovať psychologické operácie ako vojenskú spôsobilosť v podmienkach NATO a Ozbrojených síl SR (ďalej len OS SR), uviesť a charakterizovať základné dokumenty, ktoré o nich pojednávajú a poukázať na ich dôležitosť a potrebu ich využívania v rámci riešenia krízových situácií v celom spektre konfliktu. Prvým krokom k spracovaniu vedeckého článku bolo zhromaždenie odbornej literatúry týkajúcej sa danej tematiky, ktorá bola potrebná k naplneniu cieľa. Po analýze všetkých dostupných zdrojov boli vybrané podstatné a potrebné informácie a následne boli zapracované do samotného článku. Počas spracovania článku boli spájané informácie z viacerých zdrojov, na čo bola využitá metóda syntézy a metóda generalizácie. Metóda analýzy bola využitá v procese charakterizovania jednotlivých publikácií zaoberajúcich sa psychologickými operáciami. Metóda komparácie bola využitá pri definovaní typov dokumentov NATO a OS SR. Metóda konkretizácie bola využitá v závere článku, kde sú uvedené dosiahnuté výsledky a poukázaná dôležitosť na skúmanú problematiku.

² Cieľová skupina angl. Target Audience – jednotlivec alebo skupina vybraná na ovplyvnenie alebo napadnutie pomocou psychologických operácií. (AJP-3.10.1, 2014)

1 PSYCHOLOGICKÉ OPERÁCIE AKO VOJENSKÁ SPÔSOBILOSŤ V PODMIENKACH NATO

Psychologické operácie sú plánované operácie zamerané na sprostredkovanie konkrétnych informácií vybranej skupine ľudí s cieľom ovplyvniť ich emócie, motívy, objektívne uvažovanie a v konečnom dôsledku aj ich správanie. Používajú sa v celom spektre konfliktu a je to zbraň, ktorej účinnosť je obmedzená iba vynaliezavosťou veliteľa, ktorý ju používa.

Je prirodzené, že sa skúsený vojak spolieha skôr na silu zbraní ako na silu slov a informácií. Použitie ozbrojených síl je prioritne spájané s ničením živej sily, techniky a palebných prostriedkov protivníka. Zásah cieľa je možné vyhodnotiť v reálnom čase, či už priamym pozorovaním alebo vhodným typom prieskumu. V prípade psychologických operácií ide do istej miery o abstraktné účinky, ktoré na prvý pohľad nezapadajú do klasického konceptu vedenia bojovej činnosti. V tomto type operácií sú muníciou informácie, palebným prostriedkom je spôsob doručenia informácií k cieľovej skupine (rádio, televízia, noviny, leták, plagát, komunikácia tvárou v tvár, internet a iné) a ako zásah cieľa je možné považovať zmenu postoja cieľovej skupiny a dosiahnutie želanej a pozorovateľnej zmeny správania.

Definícia PsyOps NATO vychádza zo Spojeneckej administratívnej publikácie AAP-06 (z angl. Allied Administrative Publication AAP-06), ktorá definuje psychologické operácie ako: „*plánované aktivity využívajúce metódy komunikácie a iné prostriedky zamerané na schválené publikum s cieľom ovplyvniť vnímanie, postoje a správanie, za účelom dosiahnutia politických a vojenských cieľov.*“ (AAP-06, 2021, str. 105).

PsyOps sú nenahraditeľnou súčasťou širokej škály moderných diplomatických, informačných, vojenských a ekonomických aktivít zameraných na predchádzanie konfliktom, krízovú reakciu a stabilizáciu. Ich aplikácia môže znásobiť účinky vojenských spôsobilostí NATO priamym komunikovaním správ schváleným cieľovým skupinám všetkými dostupnými prostriedkami.

1.1 Psychologický rozmer vojenského konfliktu

Použitie akéhokoľvek bojového prvku v konflikte, no najmä vojenského, vždy malo a stále má značný psychologický rozmer. Tento psychologický rozmer ovplyvňuje vnímanie, postoje a správanie cieľových skupín spôsobmi, ktoré sú priaznivé alebo nepriaznivé pre dosiahnutie cieľov a záujmov NATO. Pre získanie súladu medzi aktivitami zameranými na dosiahnutie psychologických účinkov s fyzickými aktivitami a inými činnosťami v rámci informačného prostredia a ich vzájomného posilňovania je dôležité, aby boli všetky aktivity NATO integrované a koordinované. Zodpovednosť za túto koordináciu nesie štábná funkcia

Info Ops³, ktorá prostredníctvom synchronizácie s príslušnými orgánmi velenia zabezpečí, že vplyv dosiahnutý na cieľovú skupinu bude koherentný a podľa potreby posilní ciele podporovaného veliteľa a samotné usmernenia strategickej komunikácie NATO⁴.

Ako súčasť vojenských operácií NATO, PsyOps poskytujú veliteľovi schopnosť priamo osloviť cieľovú skupinu za účelom dosiahnutia požadovaných účinkov v informačnom prostredí. PsyOps môžu znížiť morálku a celkovú efektivitu protivníka tým, že v jeho zostave vytvoria neistotu, pochybnosti, nesúlad a nespokojnosť. Môžu ho tiež provokovať alebo odrádzať od konania ovplyvňovaním jeho rozhodovacieho procesu. PsyOps môžu taktiež podnietiť potenciálnych protivníkov k aktívnej alebo pasívnej spolupráci s cieľmi a zámermi NATO. PsyOps sa taktiež často využívajú na získanie požadovaného správania u civilného obyvateľstva nachádzajúceho sa v oblastiach konfliktu. Sú jedným z nástrojov veliteľa na presvedčenie nerozhodnutých skupín obyvateľstva za účelom dosiahnutia cieľov a zámerov NATO prostredníctvom priameho vysielania správ relatívne veľkej cieľovej skupine. Je pravdepodobné, že jednotky PsyOps budú vykonávať mnohé z týchto funkcií súčasne (MC 402/3, 2019).

1.2 Psychologické operácie v rámci strategickej komunikácie a informačných operácií

PsyOps NATO sú súčasťou širšieho úsilia strategickej komunikácie NATO a sú koordinované spolu s ostatnými spôsobilosťami ovplyvňujúcimi informačné prostredie štábnou funkciou Info Ops, ktoré spolu fungujú pod tzv. „dáždnikom“ komunikačných veliteľstiev alebo podobných štábnych elementov. PsyOps tiež môžu prispievať k iným informačným aktivitám alebo ich podporovať. PsyOps môžu podporovať ciele NATO na všetkých úrovniach, a teda od strategickej až po taktickú, v rámci celého spektra vojenských operácií. Sú vykonávané na operačnej a taktickej úrovni pod zodpovednosťou príslušného veliteľa v súlade so strategickými cieľmi NATO (MC 402/3, 2019).

Strategická komunikácia je definovaná ako koordinované a vhodné využitie komunikačných aktivít a spôsobilostí NATO – verejná diplomacia⁵, verejné záležitosti⁶,

³ Info Ops, z angl. Information Operations – informačné operácie – integrujúca funkcia zameraná na informačné prostredie, ktorá zahŕňa selektívnu kombináciu letálnych a neletálnych prostriedkov na dosiahnutie cieľov ťaženia. (www.transnet.act.nato.int)

⁴ Strategická komunikácia NATO, z angl. NATO Strategic Communications – koordinované a vhodné využitie komunikačných aktivít a spôsobilostí NATO na podporu politik, operácií a aktivít NATO a na presadzovanie jeho cieľov. (www.transnet.act.nato.int)

⁵ Verejná diplomacia – z angl. známa ako Public Diplomacy – civilná komunikácia a osvetové úsilie NATO zodpovedné za presadzovanie povedomia a budovanie porozumenia a podpory pre politiku, operácie a aktivity NATO. (www.stratcomcoe.org)

⁶ Verejné záležitosti – z angl. známe ako Public Affairs – civilná angažovanosť NATO prostredníctvom médií s cieľom informovať verejnosť o politikách, operáciách a aktivitách NATO včas, presne, citlivo a proaktívnym spôsobom. (www.stratcomcoe.org)

vojenské veci verejné⁷, informačné operácie a psychologické operácie – na podporu politík, operácií a aktivít NATO a na presadzovanie svojich cieľov. Strategická komunikácia poskytuje pokyny a usmernenia, vrátane strategického naratívu, pre implementáciu všetkých informačných aktivít.

Info Ops sú štábnou funkciou, ktorá analyzuje, plánuje, hodnotí a integruje informačné aktivity s cieľom vytvoriť požadované účinky na vôľu, pochopenie a spôsobilosť protivníkov, potenciálnych protivníkov a cieľových skupín schválených Severoatlantickou radou na podporu cieľov NATO. PsyOps, spolu s ďalšími spôsobilosťami, budú koordinované prostredníctvom procesov Info Ops riadených informačnou stratégiou a v rámci prístupu strategickej komunikácie NATO (AJP-3.10.1, 2014).

2 ZÁKLADNÉ DOKUMENTY NATO POJEDNÁVAJÚCE O PSYCHOLOGICKÝCH OPERÁCIÁCH

Východiskovým dokumentom zaoberajúcim sa PsyOps v podmienkach NATO je Spojenecká spoločná doktrína pre psychologické operácie AJP-3.10.1 (z angl. Allied Joint Publication, ďalej len AJP-3.10.1). Jej účelom je načrtnúť PsyOps NATO so zameraním sa na ich plánovanie a realizáciu pri podpore aktivít NATO. Slúži na zdôraznenie úlohy PsyOps ako kľúčového prvku plánu ťaženia veliteľa⁸ a širšej informačnej stratégie. AJP-3.10.1 podrobne opisuje vzťah PsyOps s inými spôsobilosťami a funkciami, najmä informačnými operáciami. Doktrína AJP-3.10.1 je základným prvkom pre tvorbu ďalších dokumentov NATO, ktoré zahŕňajú politiku, techniky, taktiky a postupy PsyOps. AJP-3.10.1 popisuje princípy, organizáciu a štruktúru PsyOps potrebnú na ich efektívnu implementáciu do podmienok ozbrojených síl a armád jednotlivých členských štátov NATO a vyplýva priamo z dokumentu Vojenská politika NATO pre psychologické operácie MC 402/2 (z angl. NATO Military Policy on Psychological Operations, ďalej len MC 402/2), no v súčasnosti je už v platnosti jeho novšia verzia MC 402/3. Už zo samotného názvu tohto dokumentu je zrejmé, že jeho účelom je stanovenie vojenskej politiky NATO pre PsyOps a ich aplikáciu. Doktrína AJP-3.10.1 vychádza zo Spojeneckej spoločnej doktríny pre informačné operácie AJP-3.10 (z angl. Allied Joint Doctrine for Information Operations, ďalej len AJP-3.10), čo odzrkadľuje stanovenú politiku NATO, že PsyOps sú koordinované s ostatnými informačnými aktivitami prostredníctvom štábnej funkcie Info Ops. Avšak v súčasnosti je už v platnosti nová doktrína pojednávajúca o Info Ops, a to Spojenecká spoločná doktrína pre informačné operácie AJP-10.1 (z angl. Allied Joint Doctrine for Information Operations, ďalej len AJP-10.1).

Ďalším z dokumentov je Príručka PsyOps Bi-SC⁹ NATO (z angl. NATO Bi-SC Psychological Operations Handbook), ktorá poskytuje ďalšie upresnenia problematiky PsyOps vrátane

⁷ *Vojenské veci verejné – z angl. známe ako Military Public Affairs – propagovanie vojenských cieľov a zámerov NATO medzi publikom s cieľom zvýšiť povedomie a pochopenie vojenských aspektov NATO. (www.stratcomcoe.org)*

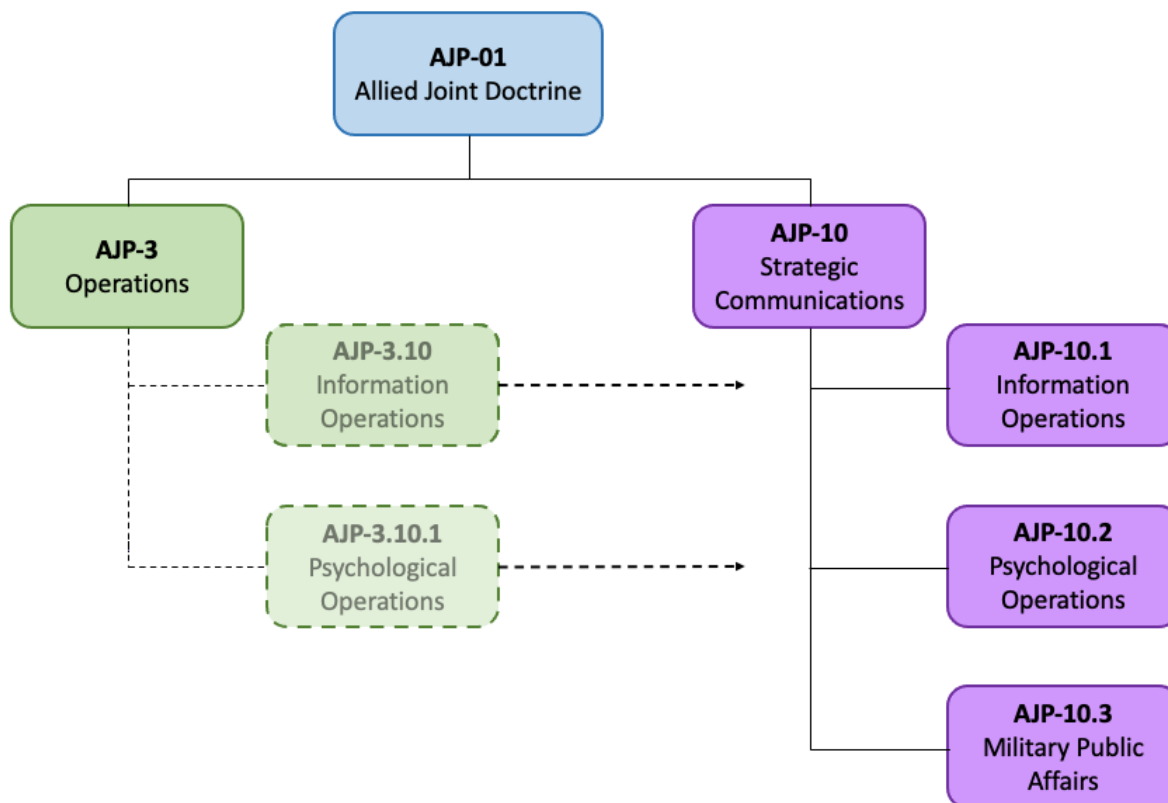
⁸ *Plán ťaženia veliteľa – z angl. známy ako commander's campaign plan.*

⁹ *NATO Bi-SC, z angl. NATO Bilateral Strategic Command – dvojstranné strategické velenie NATO*

podrobností o ich taktike, technikách a postupoch, ktorých definovanie v doktríne AJP-3.10.1 by nebolo vhodné. Príručka je určená predovšetkým pre ozbrojené sily členských štátov NATO a poskytuje užitočný zdroj informácií pre operácie vedené koalíciou partnerov NATO, nečlenských štátov NATO a iných organizácií. Cieľom tejto príručky je poskytnúť jednotný referenčný dokument, ktorý popisuje vykonávanie PsyOps podpornými prvkami PsyOps na operačnej alebo taktickej úrovni. Zahŕňa odporúčaný rámec informácií, ktoré by mali ovládať všetky jednotky PsyOps pripravujúce sa na nasadenie do vojenských operácií. Príručka vychádza z doktríny AJP-3.10.1 a je živým dokumentom, ktorý sa môže podľa potreby aktualizovať. Príručka PsyOps je zameraná na plánovanie, analýzu, riadenie a vykonávanie aktivít PsyOps. Zahŕňa všetky podrobné informácie pre rôzne súčasti podporných prvkov PsyOps a podrobne popisuje vzťahy PsyOps s inými spôsobilosťami a funkciami. Výcvik a vzdelávanie PsyOps sú zahrnuté v príslušných publikáciách Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (z angl. Allied Command Transformation) (NATO Bi-SC PsyOps Handbook, 2015).

V momentálnej dobe však prebieha aktualizácia novej doktríny a politiky pre PsyOps. Ako sme už uviedli v predchádzajúcom odseku, v súčasnosti platná doktrína AJP-3.10.1 spadá pod doktrínu AJP-3.10, ktorá sa odvíja od Spojeneckej spoločnej doktríny pre vedenie operácií AJP-3 (z angl. Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations, ďalej len AJP-3) a tá zas priamo spadá pod Spojeneckú spoločnú doktrínu AJP-01 (z angl. Allied Joint Doctrine, ďalej len AJP-01). Avšak podľa nového pretransformovaného doktrinálneho systému NATO je už v platnosti od marca 2023 nová Spojenecká spoločná doktrína pre strategickú komunikáciu AJP-10 (z angl. Allied Joint Doctrine for Strategic Communication, ďalej len AJP-10), ktorá je rovnocenná doktríne AJP-3, a teda taktiež priamo spadá pod doktrínu AJP-01. Doktrína AJP-10 už zastrešuje novú Spojeneckú spoločnú doktrínu pre informačné operácie AJP-10.1 a bude zastrešovať taktiež Spojeneckú spoločnú doktrínu pre psychologické operácie AJP-10.2 a Spojeneckú spoločnú doktrínu pre vojenské veci verejné AJP-10.3 (Obrázok 1). V súčasnosti prebieha proces ratifikácie doktrín AJP-10.2 a AJP-10.3.

Doktrína AJP-10 charakterizuje PsyOps ako komunikačnú spôsobilosť spoločných síl, ktoré v prípade potreby vykonávajú ďalšie informačné aktivity pomocou rôznych spôsobov komunikácie a iných prostriedkov zameraných na schválené cieľové skupiny. Ďalej popisuje kľúčové charakteristiky PsyOps a hlavné funkcie, ktorými sa táto spôsobilosť zaoberá (AJP-10, 2023).

Obrázok 1 Hierarchia doktrín NATO týkajúcich sa PsyOps

Zdroj: vlastné spracovanie

3 ZÁKLADNÉ DOKUMENTY OS SR POJEDNÁVAJÚCE O PSYCHOLOGICKÝCH OPERÁCIÁCH

V zmysle Konceptie rozvoja spôsobilostí CIMIC¹⁰ a PsyOps z roku 2013 mala byť vydaná Spoločná vojenská doktrína pre psychologické operácie už v roku 2015, avšak do dnešného dňa predmetná doktrína vydaná nebola. Vojenská doktrína pozemných síl VDPS 31-01 - vedenie operácií pozemnými silami definuje psychologické operácie ako plánované psychologické činnosti, ktoré sa vykonávajú v čase mieru, krízy a vo vojne. Zameriavajú sa na nepriateľské, spriatelnené a neutrálne cieľové skupiny s cieľom ovplyvniť ich postoje a správanie takým spôsobom, aby sa dosiahli vytýčené vojenské a politické ciele. Ďalej uvádza poslanie a podstatu PsyOps, ich základnú charakteristiku, rozdelenie, hlavné faktory, plánovanie a realizáciu (VDPS 31-01, 2005). Vojenská doktrína VDG-30-01/Oper - taktika pozemných síl (B) popisuje psychologické operácie ako prvok bojovej podpory a definuje ich činnosť v ofenzívnych a defenzívnych aktivitách (VDG-30-01/Oper, 2009).

Základným dokumentom, ktorý pojednáva o PsyOps v podmienkach OS SR, je služobná pomôcka Metodické postupy PsyOps na stupni brigáda a prápor (B) SPG-9-1/PsyOps. Táto služobná pomôcka vychádza zo zásad stanovených štandardizačným dokumentom NATO prijatého Slovenskou republikou a definuje systém velenia a riadenia PsyOps vo vojenských operáciách, PsyOps v jednotlivých vojenských aktivitách na taktickom stupni a proces PsyOps vrátane plánovacieho procesu PsyOps v komplexnom rozsahu.

¹⁰ CIMIC, z angl. Civil Military Cooperation – civilno-vojenská spolupráca.

Ďalej špecifikuje spôsobilosti brigádneho podporného prvku PsyOps a taktických tímov PsyOps (z angl. Tactical PsyOps Team, ďalej len TPT) pre potreby OS SR, stanovuje metodológiu činnosti TPT pri plánovaní a nasadení a hierarchicky upravuje a spresňuje taktiku, techniky a postupy PsyOps. Tento dokument ďalej stanovuje všeobecné zásady plánovania a realizácie PsyOps v celom ich spektre pre veliteľov, príslušníkov štábov a personál PsyOps a môže byť tiež využitý odborníkmi pôsobiacimi v riadiacich štruktúrach PsyOps na rôznych stupňoch velenia i príslušníkmi taktických jednotiek PsyOps (SPG-9-1/PsyOps, 2015).

Služobná pomôcka Programy výcviku strediska CIMIC a PsyOps SPG-9-3/CIMIC-PsyOps je podporným výcvikovým dokumentom v zmysle ustanovení metodických pokynov Zásady systému riadenia výcviku Ozbrojených síl Slovenskej republiky SPJ-3-3 (Výcv). Táto služobná pomôcka bola vytvorená na plánovanie a organizovanie výcviku vtedajšieho Strediska CIMIC a PsyOps (ďalej len StrCaP)¹¹ v súlade s definovanými bojovými úlohami, zoznamom rozhodujúcich úloh výcviku a odborných úloh. Táto publikácia obsahuje prehľad tém výcviku, ktoré je potrebné zvládnuť na dosiahnutie úrovne stanovených spôsobilostí v stanovenom časovom horizonte pre jednotky určené v prospech práporov v súlade s výcvikovým cyklom daného práporu, pre jednotky určené do účelových zoskupení a v prospech brigády v súlade s výcvikovým cyklom účelového zoskupenia. Programy výcviku sú určené pre veliteľa jednotky a funkcionárov nadriadeného veliteľstva podieľajúcich sa na riadení jednotky, veliteľov a funkcionárov StrCaP, veliteľov a funkcionárov ostatných útvarov a jednotiek OS SR, v ktorých sa ustanovenia metodických pokynov môžu aplikovať v potrebnom rozsahu (SPG-9-3/CIMIC-PsyOps, 2019).

ZÁVER

Dynamický rozvoj informačných technológií v poslednej dekáde priniesol zmenu do klasického vnímania tradičného bojiska (zem, voda, vzduch) a vytvoril ďalšiu štvrtú dimenziu - virtuálne prostredie. Dnešné informačné prostredie je charakterizované neustálym spravodajským cyklom, vzostupom sociálnych sietí a vzájomným prepojením publika nielen na území členských krajín NATO ale aj mimo neho, čo priamo ovplyvňuje to, ako kľúčové publikum vníma akcie NATO a tiež vytvára nespočetné množstvo príležitostí viesť konflikt „online“ s účinkom na fyzické domény, ako sú počítačové systémy, tak aj na postoj ľudí a ich myslenie.

Rovnako aj Slovenská republika je a bude ovplyvňovaná hrozbami nevojenského charakteru, medzi ktoré patria kybernetické útoky, informačno-psychologické pôsobenie na obyvateľstvo, náboženský, ľavicový a pravicový extrémizmus a kontrolovaná migrácia. Cieľom týchto operácií je pri minimálnom nasadení vlastných ozbrojených síl dosiahnuť morálne a psychologické účinky na nepriateľské ozbrojené zložky a najmä časti civilného obyvateľstva (podieľajúceho sa na rozhodovacom a mienkotvornom procese) tak, aby začali pôsobiť proti vlastným hodnotám. Preto všetky členské štáty NATO musia využívať rôzne

¹¹ Aktuálne sa tento vojenský útvar nazýva 57. samostatný oddiel.

kanály, vrátane tradičných médií, internetových médií a verejnej angažovanosti, na budovanie povedomia, porozumenia a podpory pre svoje rozhodnutia a operácie. To si vyžaduje koherentný inštitucionálny prístup, koordináciu úsilia s krajinami NATO a tiež medzi všetkými relevantnými aktérmi a konzistentnosť s dohodnutými politikami, postupmi a princípmi NATO.

Každý konflikt sa odohráva v dvoch rovinách, a to vo fyzickej a psychologickej. Vo fyzickej rovine sú vykonávané fyzické aktivity, ktorých priame účinky sú hmatateľné a merateľné, možno ich vo všeobecnosti ľahko pozorovať, pochopiť, odhadnúť a zmerať s určitým stupňom istoty počas krátkeho časového obdobia. V tej psychologickej sú vedené ovplyvňujúce aktivity s cieľom dosiahnuť psychologické účinky na pôsobenie protivníka. Síce sú ťažko uchopiteľné a kvantifikovateľné, ale zo všeobecného hľadiska ich účinky trvajú dlhšie ako účinky fyzických aktivít. Psychologické operácie sú vojenskou spôsobilosťou vykonávajúcou ovplyvňujúce aktivity a generujúce psychologické účinky na protivníka v celom spektre konfliktu. Môžu tiež podporovať odpor v rámci civilného obyvateľstva proti nepriateľskému režimu alebo môžu byť použité na podporu vnímania legitímnej vlády, preto ich implementácia do vedenia vojenských operácií má veľké opodstatnenie, predovšetkým v tomto dynamicky sa vyvíjajúcom bezpečnostnom prostredí, čo si vyžaduje neustále prehodnocovanie situácie a prispôsobovanie sa novým trendom a taktiež koordináciu jednotlivých politík, smerníc, doktrín a usmernení v rámci celej Severoatlantickej aliancie.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- AAP-06. *NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French)*. Brusel: NATO Standardization Agency, 2014. 443 s.
- AJP-3.10.1. *Allied Joint Doctrine for Psychological Operations*. Brusel: NATO Standardization Office, 2014. 89 s.
- AJP-10. *Allied Joint Doctrine for Strategic Communications*. Brusel: NATO Standardization Office, 2023. 117 s.
- Handbook. *NATO Bi-SC Psychological Operations Handbook*. Brusel: North Atlantic Treaty Organization, 2015. 162 s.
- MC 402/3. *NATO Military Policy on Psychological Operations*. Brussels: North Atlantic Military Comitee, 2019. 14 s.
- NATO Strategic Communications Centre of Excellence. *About Strategic Communications* [online] [cit. 2023-26-04]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/yw06>>.
- SPG-9-1/PsyOps. Služobná pomôcka. *Metodické postupy PsyOps na stupni brigáda a prápor (B)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2015. 254 s.
- SPG-9-3/CIMIC-PsyOp. Služobná pomôcka. *Programy výcviku Strediska CIMIC a PsyOps*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2019. 201 s.

Super Summary. *Narrative Definition* [online] [cit. 2023-26-04]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/dzcd>>

Transnet. *Information Operations* [online] [cit. 2023-26-04]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/gyjk>>

Transnet. *NATO Strategic Communications* [online] [cit. 2023-26-04]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/jdv8>>.

VDG-30-01/Oper. *Vojenská doktrína. Taktika pozemných síl (B)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2009. 227 s.

VDPS 31-01. *Vojenská doktrína pozemných síl VDPS 31-01 vedenie operácií pozemnými silami*. Bratislava: Generálny štáb OS SR, 2005. 310 s.

Mgr. Tatiana FÁBRYOVÁ

Externá doktorandka katedry bezpečnosti a obrany

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika

Demänová 393, 031 01 Liptovský Mikuláš

Tel.: +421 911 545 571

E-mail: fabryova.tatiana@gmail.com